

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
3. JUNIJ
1993
Letnik XLVIII.
Štev. 22 (2706)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Cena: 8 šil.
40 tolarjev
P. b. b.

Branijo se priseljencev

Ne samo v Nemčiji, tudi Avstrija čedalje bolj zapira vrata ljudem iz tujih držav, ki iščejo delo in možnost za preživetje. Avstrijski notranji minister je sporočil, da se bo dejansko letos priselilo le okrog 7000 tujcev, čeprav so potrebe na raznih področjih gospodarstva veliko večje. Svobodnjakom je celo to preveč, čeprav v isti sapi zahtevajo „uvoz“ delovne sile, to je ljudi, ki pa bi smeli ostati pri nas največ šest mesecev. Tako bi odpadla socialna skrb za delavce, njihovo delo pa bi bilo državi v korist.

Srečanje mladih glasbenikov

11. srečanje mladih glasbenikov treh dežel – Koroške, Slovenije in Italije – se je udeležilo 30 učencev glasbenih šol. Koncert je odlikovalo dovršeno izvajanje sodelujočih; s Koroške so bili med najboljšimi gotovo saksofonist Samo Wakounig, harmonikaš Albert Korenjak, pianist Tim Wüster in klarinetist Marko Kassl.

Na koncertu so glasbeniki tudi prvič igrali na nov klavir slovenske Glasbene šole v Celovcu.

Zeleni: nedemokratski volilni red sklenjen

„Poslanci v deželni zboru kažejo le malo demokratske zavesti s tem, da so sklenili le malenkostne spremembe v volilnem redu. Vladajoče stranke si s tem zakonom zagotavljajo svojo oblastno pozicijo, njihove izjave o večjem demokratskem sodelovanju sodeželanov pa so se razkrinkale kot prazno govoričenje, je izjavil deželni poslovodja Zelene alternative Franz Marenits.

8000 do 10000 glasov za osnovni mandat je skorajda nepremagljiva ovira za manjše stranke, da bi lahko prišle v deželni zbor. Tako je pomembnim političnim in družbenim tokovom onemogočeno soodločanje in je izvzeto iz političnega informiranja. SPÖ, ÖVP in FPÖ s tem sklenili zakon, ki je daleč za normami današnjih volilnih redov, saj je v skoraj vseh mladih demokracijah bivšega vzhoda položaj boljši.

„Tak volilni red omogoča tudi absolutne večine mandatov brez absolutnega števila volilnih glasov. Osebnostne volitve pa so samo figov list, da bi zakrili težnje po vladanju,“ zaključuje Marenits.

Vojna v BiH prerašča v vsesplošno morijo!

Po washingtonskem dogovoru petih držav, ki izključuje vojaško posredovanje, in neuspeli misiji Jelcinovega odposlanca Vasilija Čurkina v Beogradu se je položaj na številnih bosansko-hercegovskih bojiščih le še bolj zaostril. Muslimani, stisnjeni v t. im. enklave oz. varnostna območja, kakor jih imenuje zahodna in ruska „mirovniška“ diplomacija, so začeli spoznavati, da jim vsak dogovor ali sporazum samo še okrne njihov življenjski prostor, nasprotnikom-Srbom in tudi Hrvatom – pa daje novo

potuho za etnično čiščenje, bere: preganjanje in pobijanje. Ob vzpostavitvi t. im. varnostne cone v Srebrenici so morali pristati na predajo orožja, srbske sile pa so jih še bolj stisnile in utrdile svoj obroč.

Prav zaradi tega Muslimani vse pogosteje izjavljajo, da nočejo biti zaprti v 'indijanske rezervate' in odklanjajo ukrepe mirovnih sil ZN. Zahtevajo odpravo prepovedi uvoza orožja, da bi se lahko sami branili. V najbolj zahodni Cazinski krajini z glavnim mestom Bihačem, ki je še pod

muslimansko oblastjo, je že nastala muslimanska mini država z vzpostavljeno oblastjo in lokalno vojsko, ki šteje okrog 20.000 vojakov in ki se lahko hitro podvoji. Muslimani pa se za gverilsko vojskovanje organizirajo tudi na drugih območjih.

Spremembe v državnem vrhu ZR Jugoslavije, pohod in prevzemanje oblasti srbskih nacionalistov in nepopustljivost bosansko-hercegovskih Hrvatov ob dokazani močni podpori Zagreba Muslimane silijo v borbo proti obema so-

vražnikoma. Kaj drugega jim tudi ne preostane. Hrvati grozijo, da bodo po njih udarili tudi v Sarajevu, enako je napovedal in že tudi izjava srbski vodja Karadžić. Goražde je pod stalnim topovskim udarom, napetosti se stopnjujejo tudi v doslej mirni Zenici, povsod, kjer je še narodnostno mešano prebivalstvo. Vance-Owens načrt za BiH je mrtev, v vsesplošni moriji si bo vsak prigrabil svoj košček ozemlja in ga potem branil. Svetovna diplomacija pa si bo umila roke...

J.R.

PREBERITE

- str. 2
Združevalni kongres v Ljubljani
- str. 3
Dv. sv. Pavle Zablatnik preminul
- str. 4
Predstava „Profidiletantov“ Sonce nima hlačk
- str. 4
Literatura o stalinističnih procesih
- str. 5
Občni zbor SPD „Edinost“
- str. 7
Iz ženskega vidika

Woche der Begegnung – Teden srečanja od 4. – 27. junija

Blizu 80 različnih kulturnih prireditev se bo v Celovcu zvrstilo med 4. in 27. junijem pod skupnim naslovom „Woche der Begegnung“, ki poteka letos že štirindvajsetič.

Ena od stalnic in tudi najbolj znanih prireditev je gotovo podeljevanje nagrade Ingeborg Bachmanove. Branje avtorjev in diskusije bodo več dni zapored od 9.00 do 13.00, v nedeljo, 27. 6. pa bodo podelili nagrado najboljšemu.

Na tem tednu srečanja sodelujejo umetniki iz desetih držav. Teden se bo začel z otvoritvijo razstave okoli tisoč prispevkov ORF o kulturi. Videli jo boste lahko v Mestni hiši na 20 televizijskih zaslonih, v 35 „otokih“ za poslušanje in na 70 razstavnih tablah.

Iz Slovenije bo tokrat sodelovala skupina Matjaža Fariča

v Mestnem gledališču 19. junija ob 19.30 z „Derr“ – Travel – Dance.

Program do 8. 6.:

Petek, 4. 6.

10.00 – 13.00/16.00 – 19.00
Razstava Making Art v Hiši umetnikov

18.30 Umetnost in kultura v ORF v Mestni hiši

20.00 Barbara Stromberger in Band v Napoleonstadel

Sobota, 5. 6.

20.00 „Der wahre Tomas Koschat“ v Napoleonstadel

Ponedeljek, 7. 6.

20.00 Ein viertel Schlaf, drei viertel Angst (20. obletnica smrti Christine Lavant) v Napoleonstadel

Torek, 8. 6.

Kultursponsoring im Marketing – Mix v Napoleonstadel

Kongres manjšin v Neumarktu Proti priznavalni prisili

(Iz „Republike“) Možnosti razvoja manjšin v novi Evropi je bila glavna tema letošnjega tradicionalnega manjšinskega kongresa v Neumarktu na avstrijskem Štajerskem. Pri tem so še posebej obravnavali položaj Romov in Sintov, Nemcev v Romunliji in na Slovaškem.

Veliko zanimanje je vzbudil zaključni referat Bruna Krafta iz zahodne Nemčije. Opozoril je na razvoj evropske družbe, ki gre v multikulturalnost in ne v smer etnično čistih držav. Ni se samo odločno izrekel proti zapiranju nacionalnih držav, marveč je svaril tudi pred tem, da bi se manjšine, narodnostne skupnosti, zapirale same vase. Vsak posameznik, tudi pripadnik manjšine, ima pravico do svobodne odločitve in da mora biti znotraj narod-

ostnih skupnosti zagotovljen pluralizem. Politika, ki sili posameznika k priznavanju, bi bila napačna. Kraft se je izrekel tudi proti vsakršni obliki narodnostnega katastra, o katerem trenutno razpravlja tudi del slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, da bi po tej poti uveljavila manjšinske pravice.

„Etnična čistost, predvsem na teritorijih, kjer živita dva naroda ali celo več, na pragu v tretje tisočletje ni več mogoča,“ je dejal Kraft. „Manjšine so gradbeni kamen naše družbe, ta pa je in bo v veliko večji meri odprta, pluralistična in multikulturalna.“

Udeleženci kongresa so sprejeli resolucijo s pozivom avstrijski vladi, naj se bolj zavzema za pravice staroavstrijskih manjšin v Evropi.

Izid nižjeavstrijskih volitev je bil pravi potres v avstrijski politični puščavi: ljudska stranka je v svoji trdnjavi izgubila absolutno večino, „liberalni forum“ Heide Schmidtove je na mah osvojil deželni zbor, stranka Zelene alternative se je ponovno znašla pred zaprtimi vrati, Haiderjevi svobodnjaki so napredovali kakor v najboljših časih, izgube socialdemokratov so bile milejše kot napovedane.

KOMENTAR

dr. Francija Zwittera

Zeleni v stiski

Sočutje z nižjeavstrijskimi črnimi, ki so deželi od leta 1945 vladali skoraj s Ceausescujevske rigoroznostjo (95% glasov za ÖAAB pri volitvah za deželne uslužbenice je bilo na dnevnem redu, da o volitvah v kmečko zbornico sploh ne govorimo), ni na mestu. „Hochmut kommt vor dem Fall“ pravi nemški pregovor in megalomanska volilna propaganda za Erwina Prölla, ki se je širila celo na Dunaju zaradi številnih vozačev, ki najdejo v prestolnici dela, katerega doma zaman iščejo, je pravilnost tega pregovora samo potrdila.

V resni krizi pa so Zeleni – že dalj časa, toda izid nižjeavstrijskih volitev jim je to (še pravočasno?) nedvoumno dokazal: pičlih 3% volilcev se je odločilo za to stranko, in to v deželi, kjer so preprečili atomsko elektrarno Zwentendorf, ekološko nemnost Hainburga, kjer so soočeni s središčem za atomske odpadke (Atom-müllagerung) v Seibersdorfu – skratka, kjer bi bilo pričakovati večji potencial državljanov, ki bi se ogrevali za zelene politične težnje.

Vse kaže, da goli „zele-nizem“ ni dovolj privlačen, da tudi zagotavlja volilne, politične uspehe.

Alarm je napovedan: pri koroških deželnozborskih volitvah, bodisi zdaj jeseni ali pa spomladi prihodnjega leta, nimajo nikakršnih možnosti za uspeh; in jeseni prihodnjega leta so državnozborske volitve – in trenutno je vprašljivo, če bodo pri teh uspeli.

Svoje dileme se zavedajo, odgovora nanjo na svoji krizni seji pretekli ponedeljek niso našli. Kajti koncentracija na dve temi: bodoča politična linija glede Evropske skupnosti in pa personalizacija v volilnem boju (Petrovič proti Schmidt, Pilz proti Haider) za politično

stabilizacijo ne bo zadostovala.

V kolikor je vprašanje evropske integracije dejansko še močno politično pomembno in bi razvojenitev Voggenhuberjeve pričljive odklonilne argumentacije za pristop Avstrije k ES končno pomenila samo klonitev Zelenih „rdeče“ – črni koaliciji, pa bi vsakršen poskus v smeri personalizacije v volilnem boju dokončno uničil verodostojnost Zelenih, ki so nastopili – in to uspešno – z novim političnim stilom v Avstriji.

Uspeh Zelenih na Dunaju ni pripisati Pilzu – četudi si ga sam zelo rad pripisuje – temveč (če že poosebljamo) govorniku za prometne zadeve Chorherru, ki – ne da bi se sam vedno in povsod povzdigoval – začrtuje pametno in realno ter tudi radikalno politiko omejitev individualnega prometa na Dunaju in mimo njegovih argumentov tudi politični nasprotniki ne morejo.

Taka personalizacija v politiki – v kateri odloča tako politična kot tudi strokovna argumentacija – je nedvomno potrebna – in, kakor se kaže na Dunaju, tudi uspešna.

Personalizacija, ki se omeji na talent praznega besedičenja in čim uspešnejše demagogije ali pa na elegantno zunanost in tekmovanje za erotizacijo potencialnih volilcev – spet uporabljam nemški pregovor: „Spieglein, Spieglein an der Wand, wer ist die Schönste im ganzen Land?“ – taka personalizacija bo nadalje marginalizirala zeleno-alternativno gibanje; kajti eno je zagotovo napačno: da „liberalni forum“ Schmidtove nagovori iste volilce kakor Zeleno-alternativna stranka. In če nekateri funkcionarji Zeleno-alternativne stranke to mislijo, naj se vprašajo, ali so še v pravi stranki.

Združitev treh strank v Sloveniji

V Cankarjevem domu v Ljubljani so v soboto sklenile tri stranke tudi formalno združitev v eno samo: Stranka

Janez Kocijančič, predsednik Združene liste

demokratske preнове, Delavska stranka Slovenije in Socialdemokratska unija Slovenije. Nova stranka nosi odslej ime Združena lista socialnih demokratov, skrajšano Združena lista s kratico ZL. Politična usmerjenost je levsredinska in socialnodemokratska. Združitev je bila pričakovana in načrtovana, saj so te stranke nastopile skupno že na zadnjih volitvah.

Za novega predsednika te stranke je bil izvoljen Janez Kocijančič, direktor slovenskega letalskega podjetja Inex-Adria. „Prepričan sem, da Slovenija potrebuje novo levico in da levica potrebuje novo Slovenijo,“ je dejal Kocijančič v svojem govoru.

Govorniki so poudarili še posebej skrb za socialni položaj delavstva v Sloveniji. Minister dr. Rado Bohinc, predstavnik Socialdemokratske unije, je dejal, da združitev pomeni utrditev koalicije, nova stranka pa da se bo lotevala problemov na strpen in razumen način.

Ministrica za delo in družino Jožica Puhar je poudarila pomen socialne varnosti prebivalstva in izrazila prepričanje, da je to ena od glavnih programskih točk stranke.

Na združitvenem kongresu so sprejeli tri resolucije: prvo o družinski politiki in otroškem varstvu, ki postaja iz dneva v dan v bolj zaskrbljujoče, kajti kompetence so bili prenesli na ministrstvo za šolstvo in šport. Druga resolucija je bila o urejanju problematike slovensko-hrvaške meje, tretja pa o so-

cialnem paktu in socialnem partnerstvu. Udeleženci kongresa so sprejeli tudi formalno prošnjo za sprejem ZL v socialistično internacionalo.

Kongresa so se udeležili tudi številni gostje drugih strank Slovenije, prišli pa so tudi socialdemokrati iz Avstrije, Bavarske, Francije, Italije, Hrvaške, Makedonije, BiH in od drugod. Prebrali so tudi pozdravne besede namestnika deželnega glavarja Koroške dr. Petra Ambrozyja.

Kongres so obiskali tudi predstavniki slovenskih organizacij iz zamejstva. Za ZSO sta mu prisostvovala podpredsednica Sonja Wakounig in član izvršnega odbora dr. Janko Malle, za NSKS je bil tajnik Franc Wedenig, za Enotno listo Micka Mischkulnig, za Delovno skupnost Narodnosti v SPÖ pa Tomaž Ogris.

Začetek kongresa z državno himno

KEVS o manjšinah: seminar v Varšavi

Pretekli teden je konferenca evropske varnosti in sodelovanja (KSZE) priredila v Varšavi seminar o manjšinah iz vidika pozitivnih primerov. Seminarja se je udeležilo nad 300 strokovnjakov iz vsega sveta. Kot zastopnik sosveta za slovensko narodno skupnost pri Uradu zveznega kanclerja je

sodeloval predsednik ZSO dr. Marjan Sturm. V avstrijski delegaciji so bili med drugim še namestnik direktorja deželne urada ddr. Karl Anderwald in predstavnik Biroja za slovensko narodno skupnost pri koroški deželni vladi mag. Peter Karpf.

Strokovnjaki so v dveh de-

lovnih skupinah obravnavali dva sklopa vprašanj: a. inštitucionalna zaščita manjšin in b. oblike sožitja.

Seminar je odprl visoki komisar KEVS za manjšinska vprašanja Van Stool, ki je dejal, da je vprašanje manjšin izredno pomembno, ker je s tem povezano vprašanje stabilnosti Evrope v celoti. Leta 1992 je KEVS imenovala visokega komisarja za manjšinska vprašanja prav iz vidika, da mora KEVS preprečiti krize v odnosih med manjšinami in večinami.

V ta namen je KEVS v preteklih letih organizirala vrsto konferenc in sprejela ustrezne charte in resolucije.

Van Stool je poudaril, da so manjšinska vprašanja tesno povezana z vprašanjem obstoja države. Zato nivo človekovih pravic ne zadostuje za reševanje manjšinskih vprašanj. Potrebni so dodatni ukrepi.

Če je država lojalna do manjšin, to lahko zahteva tudi od njih. Samoodločba in odcepitev ništa isto. Sprememba meja ni zaželena, zato je treba najti druge oblike, kot so to kulturna avtonomija ali pa lokalna samouprava. Vsekakor so položaji manjšin tako različni, da so potrebni zelo različni modeli reševanja njihovih vprašanj.

KEVS se zaveda kompleksnosti teh vprašanj, zato bo v bodoče namenila temu vprašanju veliko pozornosti.

O delu seminarja bomo poročali v naslednji številki naše lista.

Kotmara vas: Začeli bojo graditi otroški vrtec

Poleg obračuna za leto 1992 je bila najvažnejša točka občinske seje v sredo, 26. maja 1993, oddaja del za zidavo otroškega vrtca. Iz obračuna je razvidno, da se je finančno leto 1992 zaključilo z dejanskim presežkom v višini 2.806.314,30 šil. (teoretični presežek 3.930.848,44). Pomembna vira dohodkov sta zemljiški davek B (nekmetijske površine, 1.242.329,-) in davek na pijače (1.758.643,-) nekateri dolžniki ga še niso plačali; moralo bi ga biti za skoraj pol milijona več). Zvezna podpora je znašala 13.577.567,-šil. Največje izdatke v izrednem proračunu 1992 je povzročil prizidek k ljudski šoli (6.680.500,15) za popravilo cest in poti je bilo izdanih 1.632.615,74 šil. Občina je zadolžena s 140.-šil. na osebo (1991: 533.-)

Zidarska dela pri otroškem vrtcu bo opravila firma PORR AG (ponudba za otroški vrtec in za stranišče 4.776.534 proti

4.326.929, prihranek 449.604, najboljša ponudba; podjetje ima sedež v kotmirski občini). Najbolj ugodno ponudbo je oddalo podjetje Begusch iz Celovca (skupno 4.766.681,13). Tesarska dela bo opravilo podjetje Scheiflinger iz Špitala ob Dravi (890.241,60). Oddana so bila tudi druga dela. Pričakuje se, da bojo dela končana drugo leto v počitnicah.

Občinski odbor je tudi potrdil svoje pozitivno stališče pri dveh prenamembah (Mihi Murko in Valentin Schifrer) in odstopil občini Celovec 175 m² (Celovec bo asfaltiral pot na Vložnico).

Na soglasni predlog odbora za kmetijstvo bo občina nabavila napravo za vakumsko zavijanje mesa; naprava bo stala pri Masovnjaku v Trabesinjah.

Župan Hugo Götzhaber je prebral tudi predloge. EL predlaga izgradnjo poti za pešce ob glavni cesti in boljšo preskrbo z vodo za Novo selo.

Deželni arhiv se bo selil

Približno 55.000 dokumentov iz Deželnega arhiva bo na novo registriranih in shranjenih v škatle, dokler ne bodo gotovi novi prostori v St. Ruprechtstraße, kamor se bo arhiv preselil predvidoma spomladi 1997. Potrebno je, da so s shranjevanjem začeli že sedaj, saj je treba na novo popisati in registrirati 55.000 doku-

mentov. Zamudno in natančno delo pa se že zdaj obrestuje, saj so med akti odkrili tudi take, za katere so mislili, da so se izgubili, ali pa, da jih ni več. Med njimi so našli tudi protokole sej deželne vlade iz leta 1914, iz časa, ko se je začela prva svetovna vojna. Našli so tudi plakat z vojno napovedjo, tiskano v slovenščini.

Umrl je oče slovenskega narodopisja na Koroškem

Kot strela z jasnega je presretno Koroško žalostna novica, da nas je zapustil eden od stebrov slovenske kulture na Koroškem in vsega slovenskega kulturnega prostora. Dvorni svetnik, prelat dr. Pavle Zablatnik je umrl v četrtek, 27. maja, dan po napornem

hovniški poklic in je kor mlad improvizator v dušnem pastirstvu napel vse svoje verne, človekoljubne sile, da bi se uprl ideološkemu in fizičnemu nasilju sovražne oblasti. Vsake mu je pomagal velikodušno in neopazno. Po vojni mu je bil omogočen študij in Zablatnik

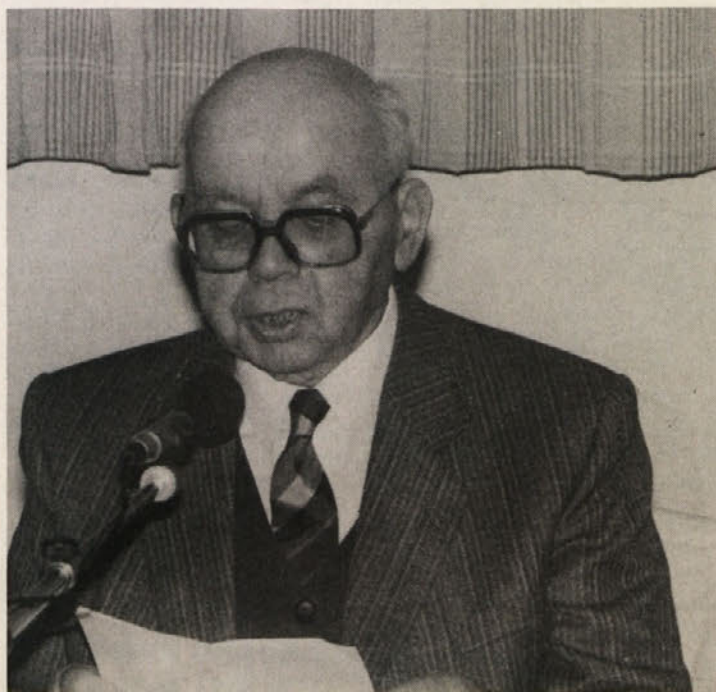
srednih virov o ljudskih šegah in navadah, pa tudi o ljudski medicini, mitologiji in o narečnih posebnostih koroških Slovencev. Sodeloval je s številnimi slavni znanstveniki evropske kulture in veliko prispeval k ugledu našega narodopisja. 10 let je predaval na mladi celovski univerzi slovensko narodopisje, literaturo in slovensko didaktiko.

Kot ugleden kulturnik se je nenehno trudil za dviganje samozavesti slovenske narodne skupnosti v ustreznih organizacijah; bil je dolgoletni predsednik Krščanske kulturne zveze, predsednik Mohorjeve družbe in Slovenskega kulturnega društva v Celovcu. Njegovi knjižici *Od zibelke do groba* in *Čar letnih časov* sta razširili kulturno dediščino slovenske narodne skupnosti in tako pomagali ohraniti bogat narodni zaklad. Do zadnjega dne se je zavzelo poglobljaj v pereča vprašanja narodopisnih vprašanj, sodeloval pri reševanju konkretnih problemov in nadaljeval znanstveno delo. Ob osemdesetletnici smo imeli zadnjo priložnost, da smo se mu poklonili, in hiša je zadonela od otroškega smeha, obenem pa je v njej odmevala tudi strokovna razprava mladostnega duhovnega veljaka z njegovimi prijatelji.

Odšel je predvsem človek širokega srca. Vse sile je uporabljal za okrepitev sožitja, za pomiritev raznih -izmov in ideoloških prepričkov, za sporazumevanje in zdravo toleranco v krščanskem duhu. Daleč od vzvišenega prestola kakšnega funkcionarja je povezoval človeške duhove, tolažil, podpiral in osrečeval vsakega, ki se je nanj obrnil. Ob hudomušnem vzdušju v družbi kolegov, pa tudi v veselem direndaju otroškega okolja je izžareval srečo, človekoljubje, naravno prisrčnost in oznanjal vsem prijateljem, kolegom in znancem krščansko ljubezen.

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, 3. junija, ob 15. uri v Bilčovsu.

A.A.

Dr. Pavle Zablatnik je odšel za vedno sredi intenzivnega dela

dvodnevem srečanju narodopiscev iz Avstrije in Slovenije, na katerem je vneto sodeloval. Vest se je v hipu razširila po Koroški. Zgubili smo dobro dušo in duhovnega očeta; narodopisni znanstveni svet žaluje, ker smo zgubili temeljitega raziskovalca širokega duha, in slovenska javnost ga bo pogrešala, ker je odšel rojak, ki je ljubil svoj narod.

Dr. Pavle Zablatnik je bil rojen 4. 12. 1912 v Bilčovsu, p. d. pri Kumru. Že na slovenski domačiji in v utrakvistični ljudski šoli je čutil, da je sin manjšinskega naroda. Odšel je naprej v gimnazijo v Celovec (1925 - 1933), odkoder se ga spominjamo sošolci kot nadarjenega, pridnega in miroljubnega fanta, tesno povezanega z domovino. Kljub črnim oblakom na obzorju tretjega rajha (ali prav zaradi tega) se je odločil za du-

se je preselil v Gradec na univerzo. Zaključeni predmeti: filozofija, slavistika, klasična filologija in narodopisje; dodatni predmet: psihologija. Disertacija z naslovom *Duhovna ljudska kultura koroških Slovencev* je že začrtala njegovo življenjsko delovno področje. Vrnil se je najprej v srednje šole v Celovec (1951 - 1957). Gonilna sila, vsestranski učitelj in pedagoški vodja slovenske mladine je bil v letih 1957 - 1977, nazadnje tudi direktor slovenske gimnazije. Poučeval je slovenščino, latinščino, grščino, ruščino in stenografijo. Napisal je učbenike za slovenščino in latinščino.

Poleg poučevanja se je vseokozi intenzivno ukvarjal z raziskavami, predavanji in publikacijami iz slovenskega narodopisja. Zbiral je po terenu in nabral bogato zbirko nepo-

NOVICE
IZ

SLOVENIJE

S silo proti odlagališču radioaktivnih odpadkov

Potem ko je Agencija za ravnanje z radioaktivnimi odpadki objavila tretjo stopnjo študije izbora lokacije za odlaganje radioaktivnih odpadkov, se je med prebivalci predvidenih območij temperatura zelo dvignila. Po ocenah agencije naj bi bila najbolj primerna lokacija področje Gornjega Leskova v krški in sevniški občini. Ko so prebivalci to zvedeli, je zavrelo. Ob obisku novinarjev so se odločili za agresiven protest. Ugrabili so celotno ekipo, novinarja TV Slovenija Gorana Rovana, novinarja Vala 202 Marjana Jermana in snemalca

Jožeta Grajžlja. Med ugrabljenimi pa je bil tudi predsednik krške vlade. Prebivalci vasi Kališevca so zahtevali, da se pridejo z njimi pogovarjat nekateri ministri in celo predsednik vlade dr. Janez Drnovšek. Problem je začasno razrešil republiški sekretar za energetiko Boris Sovič, ki je ogorčenim krajanom obljubil, da jih ne bo nihče prisilil, da bi morali v svojem kraju sprejeti odlagališče.

Čeprav so bili krajanje močno razjarjeni, pa so jo novinarji z nekaj kolfutami kar dobro odnesli.

„Sonček“ za prizadete otroke

Ob desetletnici Zveze društev za cerebralno paralizo (trajna okvara možgan) so prejšnjo soboto v Hrvatinah nad Ankaranom odprli obalni center za usposabljanje otrok s tovrstno prizadetostjo. Poimenovali so ga Sonček, s tem pa so simbolizirali cilj in željo, da bi sonce posijalo tudi otrokom, ki so od rojstva ali pa zaradi poškodbe trajno prizadeti.

V tem rekreacijsko-terapevtskem centru se bodo otroci v delavnicah usposabljali za različna dela in opravila, ki so pomembna v vsakdanjem življenju, pa tudi za zahtevnejša, npr. za računalniško obliko-

vanje.

V skrbi za usposabljanje otrok in mladine je Zveza društev za cerebralno paralizo take centre doslej ustanovila že v Ljubljani in Mariboru, nastaja pa tudi v Slovenj Gradcu.

V obalnem centru Sonček pa se bodo poletni usposabljali tudi otroci iz vse Slovenije, poleg tega pa bo organizirana tudi šola za starše prizadetih otrok.

Velik družbeni pomen skrbi za prizadete je podkrepil tudi predsednik Milan Kučan s svojo udeležbo na otvoritvi centra in pokroviteljstvom nad desetletnico Zveze društev.

Dr. Vekoslav Grmič

Vekoslav Grmič-sedemdesetletnik

Znameniti mariborski naslovni škof dr. Vekoslav Grmič je prejšnji teden praznoval svojo sedemdesetletnico in hkrati tudi 25-letnico škofovstva. Mariborski kulturni forum je ob tej priložnosti z njim pripravil pogovor na temo: „To sem jaz, naslovni škof Vekoslav Grmič“. Pogovora se je udeležila tudi mariborska županja Magda Tovornik. Ob tem je poudarila velike škofove zasluge za mariborsko kulturno in politično življenje.

Dr. Grmič je v slovenskem in evropskem prostoru znan kot avtor številnih razprav in knjig iz cerkvenega in duhovnega življenja. Zagovarjal je

uresničitev krščanske misli v socialističnem sistemu, za katerega je menil, da je še najbližji Kristusovemu izročilu. V konzervativnih cerkvenih krogih so njegove ideje večkrat naletele na nerazumevanje, imenovali pa so ga tudi „rdeči škof“. Po svojih pogledih na cerkev v družbi je bil zelo blizu velikemu nikaragvanskemu škofu Ernestu Cardenalu, s katerim se je po posredovanju pisatelja Janka Messnerja tudi nekaj let dopisoval. Na Koroškem Grmiča poznamo iz številnih predavanj, založba Drava pa je izdala tudi njegovo knjigo v nemškem jeziku *Christentum und Sozialismus*.

Vabilo na ŽALNO SEJO

V hvaležen spomin
duhovnemu svetniku
dv. sv. dr. Pavlu Zablatniku

Seja bo v četrtek, 3. junija 1993, ob 13. uri
v Tischlerjevi dvorani Mohorjeve hiše
10. Oktoberstraße 25/1 v Celovcu

Mohorjeva družba
Slovenska gimnazija
Krščanska kulturna zveza

Zveza slovenskih žena
Celovec, Tarviserstr. 16

Letovanje otrok
v Poreču
od 20. do 31. 7. 1993

Cena letovanja, vključno s
prevozom, znaša 2.800 šil.

Prijavnice in podrobne informacije
dobite pri Milki Kokot, Tarviserstr. 16 tel.:
0463/514300/40

Vzgojitelji, ki bi bili pripravljeni spremljati otroke,
naj se tudi prijavijo na
zgornji naslov.

KULTURNI KOTIČEK

Šola in kulturna vzgoja

Program letošnjega gledališkega ustvarjanja kaže na zelo zanimiv premik: tako po številčnosti kot po kakovosti se delo na gledališkem področju izboljšuje. Nekatere predstave so kakovostno že zelo dobre. In to je pomembno. Umetnost je namreč ena sama. Ni ljubiteljske in ne amaterske.

Slovenski odri na Koroškem so na ljubiteljski ravni (torej neprofesionalno) začeli uprizarjati dela, ki doslej niso imela posebnih možnosti – zlasti klasična (Cankarjevi „Hlapci“ in „Vklenjeni Prometej“) – posegati po novih besedilih oz. iskati nove gledališke izrazne možnosti („Sonce nima hlačk...“ N. Maurer).

Če gledališče razumemo kot prostor kolektivnega življenja in sprejemanja umetnosti, naj bi bilo povsem normalno, da bi bil obisk gledaliških predstav množičen. Izkušnje kažejo, da ljudje polnijo dvorane le tedaj, če gre za „moralno-obvezujoče“ in v službo nekih „izmov“ postavljene predstave, manj pa je zanimanja za tisto, kar ni znano, kar je novo. Moralnih zapovedi gledališče prav gotovo ne prenese. Primanjkuje radovednosti, kulturne osvetečenosti, iskanja in odkrivanja ustvarjalne domišljije, skratka, primanjkuje poslušanja za umetnost. Zakaj?

Za gledališko vzgojo je storjeno premalo. Tudi in morda predvsem v šolah. Če dijaki sicer lahko obišejo to ali ono gledališko predstavo, pa vendarle ostane odprto vprašanje, koliko je obisk povezan s poprejšnjim in poznejšim preučevanjem gledališke problematike v šoli. Cankarjeve „Hlapce“ smo na koroškem odru vide-

li prvič, kakšno mesto imajo v pouku slovenske literature? Kakšna je bila animacija za ogled te predstave?

O današnji mladini ne bi mogel reči nič slabega, ker o njej mislim dobro. Res pa je sedanja šolska vzgoja premalo kulturna. Vse več je enostransko usmerjenih interesov, predvsem k športnemu udejstvovanju, toda sodobni svet politike, gospodarstva in kulture temelji na humanističnih prvinah. Če se ne bomo bolj posvetili literarnim, zgodovinskim, sociološkim vedam, skratka humanistični vzgoji, bomo vzgajali duhovne invalide.

Dijakinje in dijaki slovenske gimnazije in dvojezične trgovske akademije so se v predstavi „Sonce nima hlačk...“ identificirali s sporočilnostjo predstave, s humanistično vizijo o miru in nenasilju v medčloveških odnosih. Gledališče so sprejeli kot smiselno in duhovno ustvarjalno kulturno vrednoto, obenem pa smo z njimi vred tudi opazili, da takšne zavesti primanjkuje nekaterim njihovim vzgojiteljem in učiteljem. Očitno jih ne zanima miselni svet mladih, očitno se sami premalo zavedajo, da se v gledališču družijo literatura, glasba, jezik, likovna umetnost, ples in drugo v večplastno kulturno dejanje. Ne gre za moraliziranje, pač pa za to, da bi šole storile več za obisk gledaliških predstav, bolj animirale, saj je to bistveni del vzgojno-izobraževalnega procesa.

In tudi z gledališkimi kritiki je podobno, če „pozabijo“ na to ali ono predstavo. Mladina je kritična, prizadeta, če se jo spregleda, „pozabi“, ignorira...

Janko Malle

Razstava Hanzeja Schaschla

Od četrtega naprej je v borovelskem gradiču odprta razstava fotografij Hanzeja Schaschla, doma iz Ždovclj pri Borovljah. Ta razstava potrjuje, da si Schaschl zasluži naziv mojstra ljubiteljske fotografije. Dvakratni dobitnik fotografskega natečaja Kleine Zeitung izbira in nabira skrbno, hkrati pa impulzivno sredi življenjskih dogodkov, lok posnetkov pa sega od lirčnih slik z rožami preko razigranih

otrok in zimske motivike do sarkastično-smešnih portretov in skupinskih posnetkov. Simbioza narave in človeka in ne nasprotje med njima, to je vodilna tematika Hanzeja Schaschla.

Vernisažo, katere se je udeležilo veliko ljubiteljev fotografske umetnosti, je popostril orkester slovenske Glasbene šole v Borovljah pod vodstvom Romana Verdela.

Sonce nima hlačk... toda mladi igralci veliko zagnanosti

Za kar teden dni je tega, odkar smo videli predstavo v Mladinskem domu. Tekst Neže Maurer, slovenske pisateljice in angažirane sotrudnice v mirovnem gibanju, so mladinci sprejeli z navdušenjem in radovednostjo.

Tekst, napisan sodobnemu človeku, posebno mladini, na kožo, saj se mora – hočeš nočeš – ubadati s problemi, ki so jim jih nakopali na glavo odrasli.

Prizor s predstave „Sonce nima hlačk...“

In ne zdi se, da se bo to kaj kmalu spremenilo. odvisno je tudi od njih samih; odraščajo namreč. Škoda bi bilo, če bi mladina slepo sledila stopinjam svojih predhodnikov...

Misliti s svojo glavo, prijeti usodo v svoje roke, to je nepreslišen poziv minule uprizoritve.

Pravljicne osebe, ki nastopajo v igri, so tisti klišeji, na katerih sloni svet, pa vendar prav zato absurdni. Til Ulenspiegel pravi: „Se vam zdim smešen?

Mama mi je vedno govorila: Nič hudega, če se ti bodo smejali – hudo bo, če bodo jokali zavoľo tebe!“ In za tako spoznanje je potrebno zelo veliko samozavesti.

Razvrzani odnosi v družini, katerim je vzrok vsakdanje pehanje za denarjem, mati, ki je „kriva, ker ni bogata, pa si je vseeno privoščila otroke“ in jim naroča, naj bodo „ponižni in tihi“, nasilen oče, sinonim za

vati, pa vendar jih bolijo krivice, vojne, nasilje, hlad medsebojnih odnosov. Pretresljiva je bila slika s preganjanjem beguncev. Prizor, kakršnega vidimo dnevno na televizijskih zaslonih, je posredoval prizadetost in nemoč. Pravljicni svet, se pomeša v resničnost, meje ni več; kaj je realnost, kaj domišljija? Oboje je realni svet, a tudi realni svet je samo sad domišljije.

Režiserju in koreografu Zdravku Haderlapu je postavitev tega fantastično-realnega sveta odlično uspela, igralcem je bil odskri gib v izredno pomoh kot glavno izrazno sredstvo. Odlično je učinkovala tudi zreducirana, a vendar simbolično kaotična scena Barbare Auerspergove.

Naj povem še, kako je mlado občinstvo sprejelo predstavo: večina je bila navdušena, nekateri so predstavo striktno odklonili! – ravnodušen pa ni ostal nihče...

S.W.

Slovenska prosvetna zveza
v Celovcu
razpisuje

likovno kolonijo,
ki bo od 23. do 28. avgusta
v Porabju na Madžarskem.

Na programu:
delo z glino in s keramiko.

Prijave bomo upoštevali
po vrstnem redu.
tel.: 0463/514300/20.

Literatura o stalinističnih procesih

Stalinistični procesi so bili že v tridesetih letih znano dejstvo, pa čeprav se je marsikdo pretvarjal, da ne ve zanje. Prav tako je bilo znano, da so bili ti soči nedolžni ponižani, mučeni in obsojeni na smrt. Čeprav je bila to javna tajna, desetletja ni bilo mogoče sprožiti razumne razprave. Sicer so bili že v letih 1936-38 na trgu knjige Lea Trockega in Lea Sedova, ki so osvetile ozadja teh procesov, toda pričela se je druga svetovna vojna in svet so tlačile druge skrbi; nikogar ni več zanimalo, da je Georgijec dal ubiti več komunistov kot njegov nasprotnik iz Braunaua.

Med hladno vojno znanstvena razprava o teh dogodkih prav tako ni bila mogoča. Velika čistka se je nadlajevala s tako imenovanimi titoističnimi procesi, zahod pa je izrabil vsako priložnost, da polemizira proti vzhodu, pri tem ga prav nič ni gnala skrb za žrtve, temveč želja po poceni zmagah v tej umazani igri. Žrtve, ki so preživale, so večinoma molčale, roka KGB je segala daleč. Tisti, ki so se kljub vsem oviram upali z resnico na dan, so bili izpostavljeni očitkom in obrekovanju stalinistov.

Z izjemo maloštevilnih avtobiografskih brošur stalinističnih procesi niso bili tema v Avstriji. Šele v šestdesetih letih so avtorji kot Karl Stadler,

Fritz Keller in Georg Scheuer objavili prve znanstvene razprave, možnosti serioznega znanstvenega preučevanja te teme pa je nudila perestrojka, ko so prvič odprli arhive v Sovjetski zvezi in tako omogočili širšo debato. Zgodovinar Hans Schafranek je leta 1990 objavil v knjigi „Zwischen NKWD und Gestapo. Die Auslieferung deutscher und österreichischer Antifaschisten aus der Sowjetunion an Nazi-Deutschland 1937-41“ prvo obširno listo Stalinovih žrtev. Med njimi je bil tudi Franz Haderlap, do leta 1934 socialdemokratski župan Železne Kaple, ki je po februarjskih bojih moral zbežati iz fašistične Avstrije.

Leta 1991 je Schafranek izdal knjigo „Ich habe den Tod verdient“, v kateri so opisani mehanizmi stalinističnih procesov po drugi svetovni vojni v novo nastalih socialističnih državah. Drugače kot v procesih v tridesetih letih tokrat niso sedeli na zatožni klopi opozicionalci, temveč zagnani stalinisti, katerim na kraj pameti ne bi prišlo kritizirati Stalina. Žrtve so bile izbrane predvsem iz kroga tistih, ki so vojna leta ali preživeli v eksilu nekje na zahodu ali pa v ilegali doma kot uporniki. Neusmiljeni režiser je pripravil in vodil to gnusno „predstavo“, marsikateri

od jetnikov do zadnjega ni poznal svoje vloge.

Vsem knjigam je skupno, da na visoki znanstveni ravni prikazujejo strategijo teh represij, vprašanja, zakaj so se komunisti, ki so prestali preganjanje in nacistične zapore, sami tako poniževali pred sodišči in priznali najbolj absurda dejanja, pa se skoraj ne dotaknejo. Najbrž odgovora, ki bi bil veljaven za vse primere, niti ni. Sinovjev in Kamenjev sta najbrž še res verjela, da si bosta s poniževanjem in priznanjem rešila življenje – saj ni bilo prvič, da sta se morala poniževati. Po njuni eksekuciji pa je moralo biti vsakemu jasno, da je bila ta pot pogubna. V romanu „Sonnenfinsternis“ Arthurja Köstlerja najdemo morda odgovor. Stranka je bila za starega revolucionarja nekakšna svetinja, četudi se je pregrešila – kljub vsemu je bila stranka napredka, zgodovinska nujnost, ki ji je daroval svojo čast in svoje življenje. Vse v imenu bodočega človeka, nič za človeka sedanosti. Marsikateri od višjih funkcionarjev bi imel možnosti, da zbeži v inozemstvo. Prav zagnani komunisti prve ure te priložnosti niso izkoristili. Zakaj ne, na to vprašanje najbrž niti Sigmund Freud ne bi našel odgovora.

Helena Verdell/
Andreas Pittler

Občni zbor pliberške Edinosti

V četrtek, 27. maja, so se člani pliberškega SPD „Edinost“ zbrali v prostorih posojilnice v Pliberku na svojem rednem občnem zboru. Bilanca dela je zadovoljiva, težišče dejavnosti pa sloni na zborovskem petju. Moški zbor „Foltej Hartman“ je stebel društvenega delovanja in tudi eden izmed redkih zborov, ki zelo intenzivno sodeluje s pevskimi zbori iz Slovenije in Italije. Pevske revije „Od Pliberka do Traberka“, „Pesem ne pozna meja“ in „Od Korotana do Jadrana“ so manifestacije, kjer ta pevski zbor redno sodeluje.

Razveseljivo je, da je društvo medtem obnovilo tudi gledališko delo. V lepem spominu so še predstave „Odra 73“, pred kratkim pa je oder spet zaživel z „Lažnivko“, s predstavo, ki so jo uprizorili mladi, v glavnem igralci, ki še niso stali na odrskih deskah. Večkrat marsikdo potoži, da se mladina ne vključuje v kulturno delo, vendar je v primeru društvene dejavnosti v Pliberku treba priznati, da je mladina aktivna na več področjih. Važno je

predvsem to, da se mladini omogoči tisto, kar jo veseli.

Mnogo pliberških otrok obiskuje oddelek glasbene šole, ki je med najbolj obiskanimi v sklopu te slovenske ustanove.

Ne nazadnje pa je „Edinost“ med vodilnimi dejavniki pri vsakoletnem pliberškem jormaku. Letos bo slavje veliko: jormak obhaja svojo 600. obletnico. Po svoji tradiciji je to ena največjih družabnih prireditvev na južnem Koroškem, pri čemer pa prihaja (kakor pač to na Koroškem ni izjema) tudi do grenkega političnega priokusa. Tako npr. letos „Edinosti“ delajo težave, ko naj bi bila otvoritvena slovesnost v njenem šotoru. In to kljub temu, da je bila najboljši ponudnik, ki je ustrezal vsem razpisnim pogojem občine za prostor otvoritvene slovesnosti. Tendenciozni politični interesi torej prevladujejo nad kulturo sporazumevanja.

Društveniki so v glavnem z manjšimi spremembami potrdili stari odbor, katerega predsednik je Jožko Hudl.

Talent in temperament Gorana Horvata

Kulturna ponudba iz Slovenije, ki postaja vse bolj živahna in pestra, predstavlja tokrat koroški publiki likovni svet slikarja Gorana Horvata. Razstavo v Evropski hiši v Celovcu je pripravil slovenski konzulat in slovesne otvoritve so se udeležili najvišji predstavniki dežele in mesta.

Avtor dokumentira v številnih oljnih slikah, tudi večjega formata, svoj dialog s svetom, preko slik povezuje sedanost s preteklostjo in napoveduje prihodnost. Išče skrivnost vere, preverja se ob velikih mojstrih slikarstva, komentira tekoče družbene probleme.

Z neverjetno lahkoto in hitrostjo, ki je tako značilna za sodoben čas, menjava tematiko svojih opazanj. To mu omogočata predvsem njegov naravni talent in temperament. Su-

vereno gradi prostor, umešča vanj številne figure in dosega gostobesednost, polnost slike.

Srednja „mlada“ generacija, v katero sodi Goran Horvat, ima namreč izrazito svojstven likovni jezik, svojo filozofijo slikanja in svoj odnos do življenja. Horvat v svojem obsežnem likovnem opusu ne išče posebnega stila. Slika hitro in rad, vse, kar vidi in dojame, spontano in pogosto. To pa je tudi njegov stil.

M.K.

Radijsko srečanje v Železni Kapli

Trška občina Železna Kapla je od 4. do 6. junija 1993 spet v središču radijskega poročanja. V tem tednu bodo sodelavci slovenskega programa pripravili oddaje iz in o Železni kapli. V torek, 1. junija: „Železna Kapla – od industrijske do turistične občine.“ V sredo, 2. junija: „Življenjski prostor Železna Kapla“. V petek, 4. junija sledi oddaji o „Kulturnih ustvajalcih iz kapelskih grap“ neposredni prenos iz kulturne dvorane: „Dober večer, prijatelji – Guten Abend, Freunde!“ je naslov dvojezične prireditve, ki jo bodo oblikovali zbori in glasbena skupine iz Železne Kaple in okolice.

V soboto, 5. junija bo od 18.10 do 19.00 na sporedu neposreden prenos lovske maše iz cerkve Marija v Trnju. V nedeljo zjutraj vam bomo prav tako v živo iz trške občine voščili ob pol sedmih „Dobro jutro“. V nedeljo pa se bomo od 18.00 od 19.00 oglasili – prav tako v živo – tudi z oddajo voščil „Od pesmi do pesmi – od srca do srca“.

Radijsko srečanje v Železni Kapli od 4. do 6. junija 1993!

Binkoštna matineja v kampu „Rož“

Gostom in obiskovalcem campinga „Rož“ na Kočuhu je družina Wernig-Kupper prav za binkoštno praznike pripravila poseben kulturni užitek – pevsko matinejo z moškim zborom SPD „Trta“ pod vodstvom Jozija Starca.

Žitracji so številne poslušalce, med njimi precej mladine, do zadnjega navdušili, saj so se izkazali za mojstrske interprete slovenske narodne in umezne pesmi ter pevskega izročila drugih narodov. Med posameznimi točkami je povezoval Pavli Štern.

Celovski zvon

V zadnjem Celovškem zvonu objavlja Reginald Vospernik razmišljanje o neizogibnih napadih nemških nacionalcev pred volitvami, Andrej Capuder se filozofsko spoprime s pojmom „domovina“ in „Evropa domovin“, Andrej Vovko piše o „dobrih sosedih Slovenije“ in Peter Millonig o vlogi krščanskih demokratov v slovenski vladi. Jeseničan Marko Hudnik objavlja svojo poezijo, Rebula pa nadaljuje s svojim dnevnikom iz leta 1970. S Stefanom Zweigom se ukvarja Matjaž Birk, Igor Senčar pa piše o „Času in veri“. Sledi esej Jožefa Muhoviča o umetnosti, Arturo Martini pa piše o izraznosti kiparstva. Vilko Novak piše o nekdanjem ravnatelju ravenske študijske knjižnice Francetu Sušniku, Alojz Rebula pa objavlja obsežen intervju s profesorjem Eziom Martinom, prevajalcem slovenske književnosti. Lojze Peterle pojasnjuje nekaj trditvev iz knjige Cirila Zlobca, ki so po njegovem nepravilne.

Cena posameznega izvoda je 100 šilingov.

Jezik je duša

JANKO MESSNER

„Hoja z razvojem časa“

Gospod-Kuj- v „Našem tedniku“ 28. maja t. l. z naslovom „Zabeležno (!) ob jubileju“ piše takole: „Skupno s starejšimi letniki predstavljajo tisto zdravo mešanico, ki zagotavlja na eni strani hojo z razvojem časa, na drugi strani pa ne prezira dragocenih izkušenj in dosežkov prednikov.“

Naj počno Nemci s svojim „einerseits-anderseits“ kar hočejo, Slovenci moramo s to „stranjo“ biti previdni: v priložnosti rabi, v zvezi na eni strani – na drugi strani, po eni strani – po drugi strani poudarja dvojnost ali različenost našprotna, npr. na eni strani takšna nova zdravila pomagajo, na drugi strani škodujejo/po eni strani bo delo lažje, po drugi (strani) nevarnejše. Mimo Kujeve skrivnostne „hoje z razvojem časa“, ki z njo pošten človek ne ve kaj početi (saj so vsi trije pojmi abstraktni!), njegov stavek ne funkcionalno ne stilno ne prenese teh dveh „strani“. Tudi Hartmanova Milka je v davni preteklosti kot ljudsko prosvetna delavka „starejših letnikov“ učila slovenske otroke peti in mladino rajati, in puebi na vasi niso tudi že tedaj pred prvo vojsko in po njej peli nič drugače, kakor to počno dandanašnji... Saj Moikov Musikantenstadl menda tudi ne pomaga razvijati časa, če se ta sploh razvijati da, kajti doslej sem mislil, da se dajo razvijati kultura, gospodarstvo, demokracija in še kaj. Moikov kozji bradelj pa ima s kulturo toliko opraviti kakor prenekateri naš hopsadelj z metlo v krogu rajevcev, Kujevih „dragocenih izkušenj in dosežkov prednikov“. Prepričan sem, da je predsednik SKD „Globasnica“ Luka Hudl v pogovoru z NT na 9. strani iste številke mislil na koncert Lesičjakovih pesmi, na dramske prizore Matilde Košutnikove, na razstavo Hutterjevega Mladega Korotana, na diskusije o tamkajšnjih literarnih večerih, na predavanja o izboru naših koroških krajevnih imen, na narodno-kulturne akcije, ki jih ni več (namestitev krajevnih imen na hiše zavednih Slovencev ipd.) in še na marsikaj drugega, ko je povedal, da je potrebno stalno skrbeti za napredek (Da „Kuj“ temu napredku pritakne še „nov“, dokazuje njegovo uredniško brezglavost, ko da poznamo tudi stare napredke in ko da napredek ni že sam po sebi nekaj, kar si prizadeva za kaj novega.

No, nazadnje pa je taisti „Kuj“ celo iskren: „Za vse to bi se mu radi iskreno zahvalili tudi v imenu Našega tednika!“ Drage bralke, dragi bralci Slovenskega vestnika! Bodite za božjo voljo previdni in ne verjemite za karsibodi človeku, da je iskren, če vam to zatrjuje! Pristrčen, odkrit, odkritosrčen človek ni k o l i ne čvekne, da je iskren. To je osnovno pravilo uporabne psihologije. Ste že kdaj slišali poštenega kmeta na vasi tako govoriti? No, vidite!

Poletne počitnice 1993

Otroška kolonija v Dobroljah ob Baškem jezeru

V poletnih mesecih, v času počitnic, tudi naši otroci potrebujejo dopust z lepimi doživljaji in spomini, ki še dolgo ostanejo živi.

Letos bomo z vključitvijo otrok iz Slovenije in Koroške poskrbeli za dvojezičen in interkulturalni počitniški program.

Kolonija bo v Dobroljah ob Baškem jezeru/Drobollach am Faaker See, Kinderfreundeheim (Dom prijateljev otrok), Anton Falle Weg 14, 9580 Dobrolje/Drobollach.

Otrokom bodo na voljo:

lastna plaža, športna in druga igrišča, zabava ob žaru, izleti in sprehodi, hobi center, namizni tenis, plavalni tečaj in izpit, razne igre.

Termin (14 dni): od 31. 7. do 13. 8. 1993

Starost: 6 do 15 let

Cena: 3.160 šil. – otroci članov Kinderfreunde in slovenskih prosvetnih društev
3.410 šil. – otroci članov SPÖ
3.620 šil. – nečlani

Prijava: Prijavite se lahko takoj. **Prijavnico prejmete pri Slovenski prosvetni zvezi**, Tarviser Str. 16, 9020 Celovec (tel. 0463/ 51 43 00/20).

Za nadaljnje informacije vam je na razpolago Slovenska prosvetna zveza.

Vesele počitnice in nasvidenje v Dobroljah!

MoPZ „Trta“ je pel v kampu na Kočuhu za turiste in domačine, pa tudi za Rozino Wernig, ki je praznovala rojstni dan

Datum	Kraj	PRIREĐITVE	Prireditelj
Sobota, 5. 6. 20.00	pri Cingelcu na Trati pri Borovljah	Koncert „Z mladino v pomlad“ Sekstet Borovlje, zbor pedagoške akademije, fantovski kvartet iz Šmarjete	SPD „Borovlje“
Sobota, 5. 6. 20.00	v gostilni Kokitz v Lovankah	Večer koroške pesmi; nastopajo: MePZ „Danica“, Singgemeinschaft Eberndorf, Oktet „Suha“, pevka skupina Lovanke	Dobroslavice novice
Nedelja, 6. 6. 14.30	v Domu sindikatov v Celovcu	Šolska akademija – nastopajo skupine z gimnazije in člani SPD Borovlje	
Nedelja, 6. 6. 13.00	pri Pušniku v Ločah	Pokušnja mošta ob 13.00 in 13.30 strok, predavanji, ob 14.00 podelitev nagrad	KIS
Sreda, 9. 6. 20.30	v kulturnem domu v Šentprimozu	Neža Maurer: „ Sonce nima hlačk... aber jeder Lump sein Dach “; predstava skupine „Profilite“ tantje“ djakov iz Mladinskega doma v Celovcu; režija in koreografija Zdravko Haderlap	SPD „Danica“
Sreda, 9. 6. 19.00	pri Brezniku v Pliberku	Srečanje Glasbene šole Slovenj Gradec in Glasbene šole na Koroškem	GS in SPD „Edinost“
Četrtek, 10. 6. 14.30	v farni dvorani v Selah	Koncert ob 40-letnici obstoja Pevskega društva Sele ; nastopajo: MePZ Sele, otroški zbor Sele ljudske šole, flavtisti s Kota, MoPZ iz Borovelj	Pevsko društvo
Sobota, 12. 6. 20.00	na gradu na Suhi	Srečanje oktetov na Suhi Nastopajo: Oktet Valvazor, Oktet Liz z Bleda, Tržaški oktet, Doppelquartet Tainach, Oktet Suha	KPD „Drava“ in KKZ
Sobota, 12. 6. 20.00	v ljudski šoli v Žitari vasi	Srečanje folklornih skupin nastopajo: KUD Beltinci iz Prekmurja, KPD „Ivan Cankar“ iz Šentjošta pri Vrhniki, SPD „Trta“ iz Žitare vasi s folkloro in MoPZ	SPD „Trta“
Nedelja, 13. 6. 14.30	v Kulturnem domu na Radišah	Skupne poti – mednarodno pevsko srečanje ob 30-letnici sodelovanja Kropa – Radiše	SPD „Radiše“
Nedelja, 13. 6. 9.30	v Šmihelu	Mladinski dan	Katoliška mladina
Nedelja, 13. 6. 19.30	v farni cerkvi na Ziljski Bistrici	Koncert Tržaškega okteta	SPD „Zila“ fara Ziljska Bistrica KKZ
Nedelja, 13. 6. 14.00	v farni dvorani v Šentjakobu	Kulturna prireditelj z družabnim srečanjem; nastopajo: MePZ „Gorjanci“ iz Kotmare vasi, zbor upokojencev iz Podjune, harmonikaš	Društvo upokojencev Šentjakob
Sobota, 19. 6. 21.00	v Kongresni hiši v Beljaku	„ Pohujšanje po Cankarju “; Mladinsko gledališče iz Ljubljane režiser Martin Kušej (Rezervacije pri KKZ tel. 0 46 3/51 62 43 in SPZ, tel. 0463/514300-20)	Spektrum
Sobota, 19. 6. 19.00	v farni cerkvi v Štebnu pri Bekštanju	„ Shalom – mir – Friede “; koncert duhovnih pesmi; nastopa mladinska skupina pod vodstvom Anice Lesjak – Rössmann	Mladinska skupina
Petek, 25. 6. 17.00	na dvorišču Mohorjeve	99. „Rock ob meji“ nastopajo: „4 Problems“ Trip iz Celovca, G.A.S. Heavy les Wanted, Tomaž Domicelj & projekt Triglav iz Ljubljane	KDZ in Mohorjeva
Sobota, 26. 6. 19.30	v Bilčovsu na travniku pred šolo	Rock-open air polet 93 nastopajo Sokoli iz Ljubljane, Refus collection iz Bistrice v Rožu. Koncert bo ob vsakem vremenu!	SPD „Bilka“

RAZSTAVE

CELOVEC

– **Künstlerhaus/Hiša umetnikov** Pepo Pichler – Bilder/Objekte; Christian Bartel – Konzept: Bauholz, gesägt; „making art“, razstava devetih slikarjev; Werner Reiterer, Ein Baum; vernisaže 6. 5. ob 19.00 (do 28. 5.) od ponedeljka do petka 10 – 13 in od 16 – 19. sob. 10 – 13.

– **Mestna hiša** – „Kunst und Kultur in ORF“ vernisaža v četrtek, 3. junija ob 10.30 (do 20. 6.)

– **Napoleonstadt**, St. Veiterring 10 – David Chipperfield (do 9. 6.)

– **Galerija Freund** – Reimo Wukounig (do 12. 6.)

SEMISLAVČE

– **Galerija Rožek** – Šikoronja – „Hiša ob reki“ Markus Orsini-Rosenberg, vernisaža v nedeljo, 6. 6. ob 19.00 (do 11. 7.); odprto od srede do nedelje med 15.00 in 19.00.

ŠENTPAVEL

– **Benediktinski samostan** – Switbert Lobisser (do 27. 10.)

TINJE

– Razstava del Andreja in Marjetke Dolinar

BELJAK

– **Delavska zbornica** – „Umetnost žensk – npr. Beljak“

OBZORNIK

Tudjman obljublja, Hrvaška pa se pogreza v revščino

ZAGREB. Tri leta je minilo, odkar je hrvaški predsednik Franjo Tudjman 30. maja 1990 vzkliknil: „Imamo Hrvaško!“ To obdobje bi lahko imenovali tudi leta praznih obljub in razočaranj za večji del hrvaškega prebivalstva. Tudjmanove obljube, da bodo prebivalci lahko skozi Knin potovali na počitnice na Jadran, da je meja Srbije na Drini, da bodo delavski plače 1000 DEM, so prazna prevara. To pa čuti vse več prebivalcev in po anketah javnega mnenja, kolikor so sploh dopuščene, Tudjman in njegova HDZ izgubljata na ugledu in podpori, prehitva pa ju Budiša in njegova Socialna liberalna stranka.

Knin: Samozvana srbska republika Krajina si je utrdila položaj in tudi določeno mednarodno upoštevanje. Hrvaško vodstvo, ki je še pred enim letom zavračalo vsakršne pogovore z upornimi kninskimi Srbi, je moralo pred dvema mesecema v Ženevi z njihovimi predstavniki sestati za pogajalsko mizo. Nadaljevali so se razgovori v Topuskem, v Zagrebu pa kninske delegacije ni bilo zaradi protesta, ker so hrvaški vojaki ropali in požigali po srbskih vaseh v Krajini. S potovanjem na morje skozi Knin letos

torej še ne bo nič!

Srbi na Drini: Ne le da Hrvati niso uspeli Srbom pregnati za to zgodovinsko reko, četniške enote se še nadalje sprehajajo v okolici Karlovca, mesta na skrajnem zahodu Hrvaške, mejne črte na okupiranih ozemljih v Slavoniji Hrvatim ni uspelo premakniti, za to sicer krivijo nesposobnost mirovnih sil Unproforja, Srbi pa jim tudi vsakih nekaj dni z raketami in granatami zasujejo zaledje Zadra in Šibenika in tako to področje ohranjajo turistično mrtvo.

1000 DEM plače: Pri tisočici je treba črtati eno ničlo. Dejansko so plače hrvaških delavcev okrog 100 mark, osnovna živila pa so na evropskem cenovnem nivoju. Še težje živijo številni brezposelni, ki naj bi jih bilo kar okrog 700.000 proračun pa pesti vsaj še toliko beguncev, domačih in tistih iz Bosne in Hercegovine.

Zaradi hude vpletenosti Hrvaške v bosansko-hercegovsko vojno in pa januarski vojaški poseg pri elektrarni Peruča in Maslenici je Hrvaška veliko izgubila pri mednarodnem ugledu, mnogi nekdanji zavezniki (Nemčija in tudi Avstrija) pa so ji obrnili hrbet.

Odstranili Dobrico Čosića

BEOGRAD. Že od odstranitve premiera t. im. Zvezne republike Jugoslavije Milana Panića je bilo slišati, da je naslednji na vrsti predsednik Dobrica Čosić. Vladajoči srbski garnituri se je že večkrat zameril zaradi spravljenih izjav o Hrvatih in kosovskih Albancih. Na ponedeljkovi seji jugoslovanske skupščine je stekel že utečeni scenarij za odstranjanje nepriljubljenih politikov. Čosićevo odstranitev so predlagali poslanci Srbske radikalne stranke četniškega vojvode Vojislava Šešlja. Ta je Čosića obtožil izdajstva naroda in protiustavnega delovanja. Med očitki je bilo slišati tudi o tajnem dogovarjanju s Hrvati in Čosićevo dopustitev razdelitve Kosova. Radikalci so se pridružili socialistični poslanci predsednika Miloševića in sku-

paj so imeli v skupščini večino.

Odstranitev oz. zamenjava v jugoslovanskem vrhu se je zgodila ob obletnici uvedbe gospodarskih sankcij proti Srbiji in Črni gori.

Pomanjkanje bencina oz. nafte je povzročilo tisoče hektarjev neobdelanih polj, težave pri oskrbi mest, prihajanju na delo. Mestni promet v Beogradu se zaradi ukinjanja števila avtobusov duši v gneči. V Miloševićevi Srbiji zaenkrat brezhubno deluje samo še policija in deloma vojska in seveda neuničljivi srbski humor. Kot odziv na prometno stanje v Beogradu je nekdo napisal grafit: „Vsi Srbi v enem avtobusu“ in se tako ponorčeval iz znane parole: „Vsi Srbi v eni državi“.

J.R.

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

Sreda, 2. 6. Glasbena sredo. 18.10–19.00

Večerna 21.05–22.00 Življenjski prostor Železna Kapla

Četrtek, 3. 6. Rož – Podjuna – Zilja.

Petek, 4. 6. Kulturni ustvarjalci iz kapelskih grap.
Večerna 20.05–22.00 V živo iz Železne Kaple: „Dober večer, prijatelj!“ – „Guten Abend, Freunde!“

Sobota, 5. 6.
18.10–19.00 V živo iz Železne Kaple: Lovska maša v cerkvi Marija v Trnju

Nedelja, 30. 5.
6.30–7.00 V živo iz Železne Kaple: Dobro jutro
18.10–19.00 V živo iz Železne Kaple: Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Ponedeljek, 7. 6. Akademija slovenske gimnazije

Torek, 8. 6. Partnerski magazin

Rahlo naj te zemlja krije,
spi, mati, tu sladko!
Luč nebeška naj ti sije,
mir in pokoj naj ti bo!

Zahvala

Ob nenadni izgubi moje dobre žene, naše skrbne matere, babice, sestre, svakinje, sestrične, tete

Jožefine Wutte
roj. Lipuš,

ki je po kratkem, a težkem boju odšla v večnost 24. maja 1993 v 67. letu življenja, se zahvaljujemo vsem, ki so v tako velikem številu izkazali zadnjo čast pokojnici in izrazili sočutje.

V globoki žalosti:
Janez, mož

Danica, Milan, Veronika, Marijan z družinami
v imenu sester in bratov z družinami ter vsega sorodstva

Pogreb Marjana Čertova

Velika množica se je prejšnji četrtek v hudem dežju zbrala v Slovenjem Plajberku, da popremi k večnemu počitku dr. Marjana Čertova, ki je tragično preminul za posledicami gorske nesreče na Velikem Kleku. Mašo zadušnico in pogrebne obrede je opravil kapelski župnik Franc Hudl, ki je bil nekaj časa Marjanov vzgojitelj v gimnazijskih letih. V cerkvi in ob odprtem grobu so se od pokojnika poslovili Hanz Lesjak za Slovensko planinsko društvo Celovec, Mirko Lausegger v imenu vaščanov in dr. Avguštin Brumnik za Slovensko prosvetno zvezo, Zve-

zo slovenskih organizacij in za Društvo koroških slovenskih pravnikov. Vsi so poudarili pokojnikovo ljubezen do gora, ki ga je magično vlekla v alpski svet, in pa njegovo zavzemanje za pravice naše narodne skupnosti, najsaj kot odvetniški pripravnik ali pa kot odbornik v raznih organizacijah. Za gorsko reševalno službo in za koroško odvetniško zbornico se je od Marjana Čertova poslovil njen predsednik dr. Dellich.

V slovo so Marjanu zapeli pevci z Ziljske Bistrice in plajberški ter boroveljski pevci.

F.W.

Koncert Marijinih pesmi

Bilo je leta 1887, ko je bila na sodišču razprava o „Marijinem prikazovanju“ v Rutah. Na kraju teh prikazovanj so takrat kmalu začeli postavljati leseno kapelico. Obtožene osebe, ki naj bi imele opravka s prikazovanjem, so bile na sodišču oproščene obtožbe. Kapelico pa so le postavili in jo sproti popravljali. Pred leti pa so jo docela obnovili.

Letos je SPD Radiše v drugi polovici velikega travna že tretjič vabilo na koncert „Marijinih pesmi“ k tej Culehnrarjevi kapelici. Precej ljudi se je zbralo v soboto zvečer, da bi pri-

sluhili pesmim, ki so jih pripravili „Radiški fantje“ pod vodstvom Nužija Lampichlerja. V kratkem nagovoru je domači župnik Ludvik Jank pozdravil vse navzoče. Z ubranimi glasovi je zatem omenjeni zbor zapel mnogo Marijinih pesmi, med posameznimi pa je Nadika Lampichler brala spremne besede.

Vsi navzoči so z zadovoljstvom sledili ubranim glasovom tega zbora.

Po prepevanju v gozdu pa se je prireditelj nadaljevala v prijetni družbi v kulturnem domu.

N.P.

TRIBUNA BRALCEV

Nepotrebno razburjenje

Sklep odbora društva „Naš otrok“ o uporabi slovenščine pri dopisovanju z uradi, ki ga je pisec sporočila za tisk prikazal precej po svoje, je treba videti v sklopu diferenc v vrsti vprašanj med dosedanjim tajnikom društva dr. Francem Merkačem in večino članov odbora. Odbor namreč ni bil pripravljen, da sprejme mnenje tajnika pod grožnjo njegovega odstopa in odločno zavrača njegovo osebno obračunavanje z določenimi člani od-

bora preko medijev.

Društvo „Naš otrok“ bo kot doslej tudi v bodoče delalo složno in zavzeto v smislu svojih statutarjih ciljev in bo pri tem uveljavljalo slovenski jezik ne le pri vzgoji otrok, temveč tudi pri dopisovanju z uradi in to prav v smislu hotenja dr. Franceta Merkača. Napadeni sklep predstavlja le eno od možnosti uveljavljanja slovenščine, ki ne izključuje drugih oziroma boljših.

Odbor društva „Naš otrok“

Betrifft:

Ihre Aussagen zur Minderheitenfrage Sehr geehrter Herr Staatssekretär!

Mit großem Befremden nahm ich Ihre Aussage, die slowenische Volksgruppe in Kärnten betreffend, zur Kenntnis. Laut den mir vorliegenden Pressemeldungen äußerten Sie sich dahingehend, daß die slowenische Regierung, für die zu sprechen Sie befugt seien, hinkünftig keine Projekte mehr zu fördern gewillt sei, wenn an nämlichen auch „Deutschsprechende“ teilnähmen. Würde diese Darstellung tatsächlich Ihren Vorstellungen entsprechen, so kann ich nicht umhin, Ihnen diesbezüglich meine Mißbilligung auszudrücken. Ich lebe seit nunmehr sieben Jahren mit einer Kärntner Slowenin zusammen, habe auch leidlich die zweite Landessprache verstehen gelernt, und glaube, von mir behaupten zu dürfen, daß ich zu einem gedeilichen Zusammenleben aller Volksgruppen in Österreich beizutragen versuche, sei es als Historiker (meine Ausbildung) oder sei es als Journalist (mein Beruf). Mit großer Freude nehme ich an den verschiedensten Veranstaltungen der slowenischen Vereinigungen teil, seien es nun die Auführungen der Kulturvereine, seien es die Fußballspiele des

SAK oder seien es wissenschaftliche Vorträge und Diskussionen. Im Rahmen der Kärntner Kulturtage 1991 hatte ich schließlich die Ehre, mich zur Frage „Die Vertreibung der Kärntner Slowenen 1942“ mittels eines Referates äußern zu dürfen, eine Tagung, wie viele in Kärnten und Wien, die von Menschen beiderlei Sprache ausgerichtet wurde und wird. Dies sollte mir nun, Ihren veröffentlichten Vorstellungen gemäß, nicht mehr möglich sein, weil es mir am nötigen Ahnenpaß ermangelt? Gedenken Sie ernsthaft, Projekte, an denen zu beteiligen mein Wunsch und Wille ist, durch Sperren allfälliger Subventionen zu verhindern? Und wie wäre es, wenn ich Kinder hätte? Gälten die Ihrer Meinung nach als „Deutschsprechende“ oder als „Slowenen“? Vielleicht als „Halbslowenen“? Als österreichischer Staatsbürger, dem die Interessen seiner Mitbürger slowenischer Muttersprache ein Anliegen sind, erwarte ich mir von Ihnen eine Stellungnahme und, sollten Sie nicht etwa falsch zitiert worden sein, eine Rücknahme dieser unglaublichen Formulierung.

Mag. Andreas P. Pittler

ŠIRITE SLOVENSKI VESTNIK

Iz ženskega vidika

Čutenje in bolezn

piše Štefka Vavti

Pred nekaj leti (ponekod še danes!) je pri vzgoji otrok veljalo, da fantje ne smejo kazati občutkov, jok je bil na primer privilegij deklic: Če je deklica zajokala, ker se je pri kakšni igri udarila, so jo starši tolažili, dečku pa so dejali, da že ni tako hudo. „Deček ne joče!“ ali pa „Indijanček ne pozna bolečine!“ so pri vzgoji fantov še danes pogosto rabljeni stavki. Za „ne-moške“ imamo predvsem občutke kot sta strah in žalost, zato pa moškim radi pripisujemo in dovolimo jezo v vseh odtentkih. Ni se nam torej treba čuditi, da moškim velikokrat ne uspe pokazati svojih občutkov, saj se tega nikdar niso naučili. Namesto da bi priznali, da so prizadeti, žalostni, da jih nekaj boli, da so užaljeni, raje junaško stisnejo zobe, svoje občutke pa kvečjemu skrijejo za agresijo: Če jim kaj ni všeč, jezno odidejo (v gostilno), tam pa svoje jezo poplaknejo z alkoholom.

Psiholog Wilfried Wieck je v svoji knjigi „Moški pustijo ljubiti“ med drugim zapisal tale stavek: „Prepričan sem, da bi bilo bolje kazati občutke, preden okamenijo v karakterni oklep“.

Tudi zastopniki psihosomatske medicine so že zdavnaj spoznali, da se potlačeni občutki prej ali slej pokažejo (maščujejo?) na telesu, v obliki bolezn. Tako se nam ni treba čuditi, če „pravega“ moškega, ki nikoli ni kazal svojih občutkov, svoje prizadetosti, žalosti ali pa ljubezni, temveč je vse življenje igral vlogo „moškosti“, pri petdesetih letih zadene srčna kap.

„Srce skače od veselja“, „nekaj mi leži na srcu“, „srce se mu je zlomilo“, „njuni srca sta se našli“ – takšne in podobne prispodobne radi uporabljamo, če hočemo opisati kak občutek. Srce je torej sinonim čutenja in ljubezni. Tistega, ki je v svojem življenju sicer upošteval „pamet“, čutenje, ljubezen ipd. pa je zanemarjal, nenadoma začne srce opozarjati nase in ga sili, da se zdaj tembolj ukvarja z njim. Zdaj pa ne več v prenesenem pomenu besede, temveč s svojim (organsko) obolelim srcem. Medtem ko moški zanemarjajo čustva, pa se ženske nismo naučile primerno kazati in izživljati svojo jezo. Ta nam prej ali slej „udari“ na želodec ali pa na žolčnik, ker smo jo celo življenje požirale, namesto da bi se z njo soočale in svoje konflikte konstruktivno reševale. Vsi občutki, ki jih poznamo, so nam v življenju koristni, zato pa se nam tisti, katere izrinjamo, namesto da bi jih upoštevali (saj nam hočejo nekaj povedati!) kaj radi maščujejo.

Pretresljivo slovo od Marjana Čertova

Vabilo

Odbor šolske skupnosti na Zvezni gimnaziji in zvezni realni gimnaziji za Slovence v Celovcu priredi v nedeljo, 6. 6. 1993, ob 14.30 uri v veliki dvorani doma sindikatov v Celovcu

Šolsko akademijo

pod geslom

„Viribus unitis“ – naša šolska skupnost

Poleg raznih skupin Zvezne gimnazije in zvezne realne gimnazije za Slovence in treh dijaških domov sodelujejo kot gostje kulturni ustvarjalci Slovenskega prosvetnega društva Borovlje. S tem društvom je slovenska gimnazija letos pobratena.

Odbor šolske skupnosti na Zvezni gimnaziji in zvezni realni gimnaziji za Slovence

Doma spet samo ena točka

V petek je SAK v Celovcu gostil moštvo iz Beljaka. Proti Beljača-

PIŠE Eda Velik

nom ni bilo pričakovati lepe tekme, kajti v zadnjih letih so se vedno končale s pičlim rezultatom. Tudi tokrat ni bilo drugače.

Sicer je SAK v 24. minuti po lepem zadetku T. Blajsa vodil z 1:0, vendar te prednosti ni znal obdržati, kaj šele zvišati. Tako je nasprotniku uspelo izenačiti na 1:1, s

tem pa je bil rezultat tekme že v 53. minuti odločen. V obrambi je po dolgem času igral R. Savič, in vanjo spet vnesel tako gotovost, kakršno je imela prej. S tem pa je Ch. Wölbl lahko šel spet na svoje mesto v sredini, kjer pa doslej nikakor ni izpolnil pričakovanj.

Zadnja tekma SAK v koroški ligi?

V petek, 4. junija ob 18.30 uri, gosti SAK v zadnji tekmi letošnjega prvenstva WAC. Pred tekmo bo Koroška nogometna zveza podelila ko-

SAK v gosteh še vedno nepremagan

V 30. tekmi (v 15. v tej sezoni) so slovenski nogometaši slavili prepričljivo zmago proti Šentvidu. Tekma nikakor ni bila lahka, kajti Šentvidčani, ki se borijo proti izpadu, so začeli dokaj borbeno in imeli tudi nekaj lepih priložnosti. SAK pa

je po zadnjih slabših tekmah izvrstno zaigral ter imel nešteto možnosti za gol. V mrežo pa je uspelo poslati žogo H. Grössu, ki je z dvema lepima goloma prevzel tudi vodstvo strelcev v koroški ligi, M. Sadjaku in T. Blajsu.

Tonči Blajs je po tekmi dejal: „Intenziven trening, ki smo ga imeli pred tekmo konec tedna v Železni Kapli, se je vsekar obrestoval. Čeprav smo utrujeni in tudi moralno izmučeni mislili, kaj nam bo to prineslo, smo najkasneje po tekmi proti Šentvidu bili vsi mnenja, da je bil ta trening za vse nujno potreben.“

lajne in priznanja koroškemu nogometnemu prvaku 1993. Po tekmi pa sledi veliko slavje za nogometaše in vse navijače prav tako na igrišču v Trnji vasi.

Kolesarjenje

Uspehi Petra Wrolicha pri klasični kolesarski dirki

V predzadnji številki Vestnika smo ocenili rezultate mladega kolesarja Petra Wrolicha iz Loča na kolesarski dirki po Nižji Avstriji kot senzacija. Štirinajst dni po tem je Peter potrdil izredno fizično pripravljenost na klasični dirki Wien-Gresten-Wien. Ta štirietapna dirka ima ime „Radklassiker“, ker šteje po zasedbi in geografski koncepciji med tri najzahtevnejše kolesarske dirke v Avstriji. Tukaj so zmagali samo najboljši: Hauer, Wechselberger, Kreuziger in letos Georg Totschnig. Vsaka zмага pri kaki etapi šteje avtomatsko za kvalifikacijo v reprezentanci na svetovnem prvenstvu ali na olimpiadi. Tri dni je Peter Wrolich v skupnem seštevku držal odlično tretje mesto. „Na zadnji gori pred ciljem na Dunaju sem zgubil eno minuto, tako da sem bil končno štirinajsti. S to uvrstitvijo sem več kot zadovoljen, kajti niti sam nisem pričakoval, da tekmujem na tako težavni dirki lahko z najboljšimi. In to v prvem letu, ko vozim pri članih“, tako Peter Wrolich po uspehu.

Peter Wrolich – eden najuspešnejših kolesarjev

Ekipno Mislinja, Jože Špolad med posamezniki

V petek, 26. maja, je na asfaltu protokolarnih objektov na Brdu pri Kranju potekalo drugo odprto prvenstvo Slovenije v metu na daljavo na asfaltu. Nastopilo je 21 tekmovalcev iz kegljaških klubov na ledu Planica, Petrol, Bled, Mislinja in Jesenice. Za popestritev tekmovanja sta nastopila tudi svetovna in evropska prvaka iz Avstrije Gerhard Auer in Wilhelm Huszarek, ki pa sta bila razred zase. Ni pa prav, da se tega tekmovanja niso udeležili ostali klubi, saj ni nastopila ekipa iz Žirovnice, Jesenice pa je zastopal samo Rudi Šapek mlajši. Za naslov ekipnega prvaka so nastopili trije najboljši tekmovalci od kluba, ki so metali po pet metov, dva najboljša meta sta šla v seštevek. Tako je ekipni državni prvak Slovenije v kegljanju na asfaltu – met na daljavo za leto 1993 klub za kegljanje na ledu Mislinja v postavi Stane Koprivnikar, Miroslav Tisnikar in Rudi Lubej s

skupnim najboljšim metom 405,39 metra. V finalu posameznikov za državno prvenstvo so se metali trije meti, od katerih sta šla dva najboljša v seštevek. Med posamezniki je letošnji državni prvak Jože Špolad (Planica) z najdaljšima metoma skupaj 142,31 metra.

Rezultati-ekipno: 1. Mislinja (Koprivnikar, Tisnikar, Lubej) 405,39 m, 2. Planica (Špolad, Kocijan, Klemen, Podlipnik) 356,43 m, 3. Bled (Železnikar, Potočnik, Kučan) 343,18 m, 4. Petrol (Tolar, Hrovat, Primož, Podlipnik) 338,50 m.

Posamezno: 1. Jože Špolad (Planica) 142,31 m, 2. Miroslav Tisnikar (Mislinja) 138,31 m, 3. Rudi Šapek (Jesenice) 136,22 m, 4. Rudi Lubej (Mislinja) 134,78 m, 5. Uroš Krenker (Mislinja) 134,48 m, 6. Stane Koprivnikar (Mislinja) 128,14 m...

Lojze Kerštan

Ženske in nogomet

Pogovor z Gabi Jernej, prijateljico Hansa Grössa

Kakšen je tvoj odnos do nogometa?

Že od mladih let sem povezana z njim. Kot otrok sem s svojimi štirimi brati vsak dan igrala nogomet, pozneje pa, ko sem obiskovala glavno šolo, sem igrala tudi v moštvo. Nogomet me je že vedno fasciniral. Prihajam iz Labota, kjer imamo tudi nogometno moštvo, v njem igra tudi moj brat, in to moštvo sem vedno spremljala. Ko pa sem pred tremi leti spoznala Hansa, sem se začela zanimati tudi za druga moštva, kot na primer za Austrio Celovec.

Kje si pravzaprav spoznala Hansa?

To je bilo res naključje. Ko je igral v Celovcu, je stanoval v isti hiši kot jaz. Takrat se za Austrio nisem zanimala, tako da ga nisem spoznala. Ko pa je bil poškodovan, sem ga nekoč res po naključju srečala na stopnicah in začela sva se pogovarjati in tako sem zvedela, da je

profesionalen nogometaš. To me nikakor ni motilo, vedela pa sem, da življenje nogometaša v II. zvezni ligi (Austria je takrat igrala v tej ligi) precej drugačno od nogometaša v kakšnem nižjem razredu.

Trenutno Hans igra pri SAK. Kako si spremljala menjavo k slovenskemu klubu?

Najprej moram reči, da sva, odkar sva skupaj, tudi skupno odločala, kje bo igral in podobno. Saj se to tiče tudi mene in tudi jaz moram s tem živeti. Ko sva spoznala Albina Waldhauserja, s katerim sva se najprej pogovarjala o možnosti prestopa, je Hans igral še pri Wernberku. Moram pa priznati, da sem imela ob vsem tem neprijetne občutke, ker sem si rekla, kako se bom počutila pri klubu, ko ne znam slovensko.

In kako se počutiš sedaj?

Tako dobro, kot se po-

čutim v tem klubu, se še nikjer nisem. Tu je tako prijetno domače, družinsko vzdušje kot nikjer drugje. Tu me nihče ni vso pregledal od nog do glave – češ, to je Grössova prijateljica – tako so me sprejeli medse in to mi pač veliko pomeni. Tudi Hans sam pravi, da se tukaj počuti zelo dobro. Pri drugih klubih te povezanosti ni. Saj sem hodila tudi tam na tekme, vendar le zato, ker je Hans to želel.

Predvsem v II. zvezni ligi sem nekajkrat ostala doma prav zaradi tega, ker se pač sama tam nisem tako dobro počutila, pa je prišel domov in mi rekel, da moram drugič spet z njim, ker to potrebuje, da ga spremljam, in da ve, da sem navzoča.

Kakšni so tvoji občutki pri prekršku nad Hansom oz. obratno, kaj čutiš če sam koga neprimereno zaustavi?

Če njega kdo udari, me to že boli. Saj živimz njim

in bi umrla za njega! Predvsem me jezijo skriti prekrški in zavestno brcanje v noge, ki je lahko povod za resnejšo poškodbo. Kar mraz mi gre po telesu, če vidim Hansa ležati na tleh. Pa tudi pri drugih igralcih mi ni vseeno, to je tudi jasno.

Če pa on naredi prekršek, ki je nepotreben, se seveda tudi jezim nanj, vendar dostikrat sva že o tem govorila in vem, da je to vse nekje pogojeno z igro samo. Čim bolj teče, tem manj prekrškov je, čim slabše gre, tem več nepremišljenih prekrškov igralci naredijo. Odvisno pa je seveda tudi od človeka samega, kako reagira. Žalost pa ni nogometa brez prekrškov.

Kje je po Tvojem mnenju vzrok, da pri SAK v zadnjem času, posebno doma, ne gre vse po želji?

Igralci imajo za seboj že dolgo sezono, pred seboj pa še težke tekme za kvalifikacijo. Gotovo so že utrujeni, predvsem psihično, kajti ta ogromna prednost v točkah vzame tudi del motivacije. Upam pa, da se bodo sedaj spet zbrali in da bodo v kvalifikacijskih tekmah lahko dali vse od sebe in tudi uspeli.

Kaj bi nam še rada povedala?

Vsaka žena ali prijateljica nogometaša naj bi si vzela čas in spremljala svojega moža, prijatelja na nogometno igrišče – sploh pa, če on to želi. Razumevanje imam le tam, kjer so majhni otroci, sicer pa ne razumem, če ga partnerica ne spremlja.

Z Gabi Jernej se je pogovarjala Eda Velik

Gabi Jernej, prijateljica nogometaša Grössa